

Natuureffect Camping De Fazant, Ellemeet

Rapport 2011/03
Kruisland, januari 2011

Ecologisch Adviesbureau Henk Baptist
Brugweg 6
4756 SM Kruisland
0167 533272
henk@natuurbeschermingswet.nl



Aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus

Inhoud

0	Samenvatting	3
1	Inleiding	4
2	Toepasselijke regelgeving	7
3	Juridische uitgangspunten	9
4	De aanwijzingen	13
5	Verstorende effecten	14
6	Inventarisatie	15
7	Toetsing Flora- en faunawet	16
8	Toetsing Natuurbeschermingswet	17
9	Beleid Provincie Zeeland	18

0 Samenvatting

Op verzoek van M. van de Stolpe is een onderzoek ingesteld of voor de uitbreiding van de camping De Fazant,, Weelweg 12A te Ellemeet, gemeente Schouwen-Duiveland een vergunning of ontheffing noodzakelijk is vanwege de natuurbeschermingswetgeving.

Er is reeds een camping aanwezig. Het omringende gebied, waar de uitbreiding gaat plaatsvinden, is in gebruik als akkerland. Deze beoordeling beperkt zich tot mogelijke effecten van de uitbreiding op de omliggende natuur en heeft primair plaatsgevonden tegen de achtergrond van de Natuurbeschermingswet 1998 en de Flora en Faunawet.

De afstand tot het dichtst bijgelegen Natura2000 gebied, het Grevelingenmeer, bedraagt meer dan 1500 meter. De aanleg van de camping heeft geen enkele invloed op dit meer. De effecten van een toename van de recreatie op Schouwen-Duiveland als gevolg van deze camping zijn verwaarloosbaar klein. Significante effecten worden uitgesloten.

Een vergunning ingevolge de Natuurbeschermingswet 1998 is derhalve niet nodig.

In de directe beïnvloedingszone van de uitbreiding van de camping kunnen weliswaar beschermde vogels voorkomen, maar leven geen strikt beschermde, overdag actieve, andere diersoorten. Het akkerbouwland is in principe geen geschikt foerageergebied voor vleermuizen. De kwaliteit van het gebied voor vleermuizen zal alleen maar toenemen.

Er zullen geen overtredingen van de Flora en Faunawet, zoals doden of verwonden, plaatsvinden. Voor de uitbreiding is geen ontheffing van de Flora en Faunawet vereist.

In de omgeving is geen gebied aangeduid als vallend onder de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Derhalve kan geen EHS worden aangetast en bestaan er ook geen compensatieverplichtingen.

Er zijn vanwege de natuurbeschermingswetgeving geen beletselen om medewerking te verlenen aan dit initiatief.

De leefgebieden benadering Zeeland biedt geen aanknopingspunten voor eventuele maatregelen bij het aanleggen van de waterpartij. Van de 'doelsoorten' uit de leefgebiedenbenadering zal slechts de Rugstreeppad zich kunnen vestigen. In verband met een functie voor amfibieën wordt aangeraden geen vis uit te zetten. Deze eten de eieren van amfibieën. In de praktijk zal het uitzetten van vis op een dergelijke camping helaas ongecontroleerd gebeuren.

1 Inleiding

Op verzoek van M. van de Stolpe is een onderzoek ingesteld of voor de uitbreiding van de camping De Fazant,, Weelweg 12A te Ellemeet, gemeente Schouwen-Duiveland een vergunning of ontheffing noodzakelijk is vanwege de natuurbeschermingswetgeving.



Figuur 1 Situering van de camping in het landschap.

De, reeds bestaande, camping is gesitueerd in een polder waar het overwegend grondgebruik dat van akkerbouw is.



Figuur 2. Bestaande situatie.

Het plan is zodanig opgezet dat gesproken kan worden van een goede landschappelijke inpassing en landschappelijk een toegevoegde waarde.

In figuur 3 is een hiervan een sfeerbeeld gegeven.



Figuur 3: schets van de beoogde ontwikkeling (Rapport 'Uitbreiding Camping de Fazant' (10 juni 2010)).

In dit rapport wordt getoetst aan de Natuurbeschermingswet 1998, de Flora- en Faunawet en wordt gezien of er consequenties zijn voor de EHS. De Natuurbeschermingswet heeft betrekking op gebiedsbescherming; de Flora- en faunawet op soortbescherming. Daarnaast kunnen de deels aan de Natuurbeschermingswet ten grondslag liggende Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn soms zelfstandig van belang zijn, omdat in Nederland de uitvoering van deze richtlijnen nog niet volledig heeft plaatsgevonden.

In dit rapport wordt in hoofdstuk 2 eerst gezien welke wetgeving op het project van toepassing is. Hoofdstuk 3 bevat een samenvatting van de relevante aspecten uit deze wetgeving en dan met name de uitvoeringspraktijk. In hoofdstuk 4 is verkend welke soorten en habitats worden beschermd door de Natuurbeschermingswet, in hoofdstuk 5 is gezien of er soorten zijn die moeten worden beschermd door de Flora- en faunawet. In de hoofdstukken 6 en 7 wordt daadwerkelijk getoetst.

2 Toepasselijke regelgeving

In eerste instantie wordt gezien welke wetgeving van toepassing is voor de specifieke situatie. Hierbij is het volgende overwogen:

Flora- en faunawet

Is overal van toepassing, met name de zorgplicht.

Vogelrichtlijn

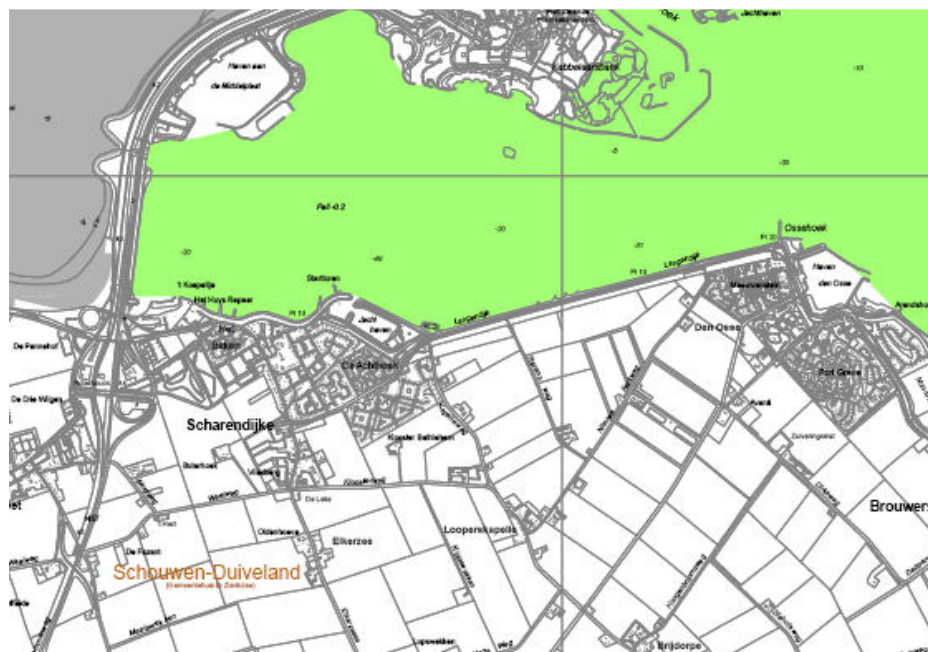
Het Grevelingenmeer is op 24 maart 2000 aangewezen als Vogelrichtlijngebied.

Habitatrichtlijn

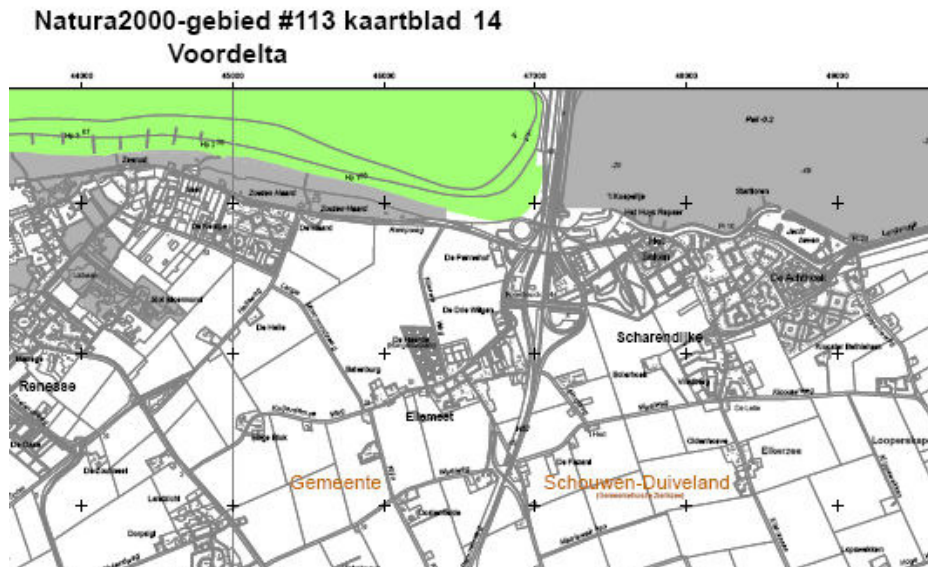
Het Grevelingenmeer is op 7 december 2004 op de communautaire lijst geplaatst. Dit heeft een juridische status.

Natura2000

Het Grevelingenmeer staat op de nominatie te worden aangewezen als Natura2000 gebied. Deze komende aanwijzing heeft formeel nog geen juridische status. De Voordelta is aangewezen als Natura2000 gebied.



Figuur 4. Aanwijzing Grevelingenmeer tot Natura 2000 gebied.



Figuur 5. Aanwijzing Voordelta tot Natura 2000 gebied.

Natuurmonument

Er zijn geen aangewezen natuurmonumenten binnen enkele kilometers van de camping.

EHS

Er zijn door de provincie Zeeland in de omgeving geen gebieden aangewezen als EHS-gebied.

Conclusie

Vanuit de Natuurbeschermingswet moet rekening worden gehouden met het Natura2000 , annex Vogel- en Habitatrichtlijngebied Grevelingenmeer en Voordelta.

Daarnaast is immer de **Flora- en faunawet** van toepassing.

3 Juridische uitgangspunten

3.1 Natuurbeschermingswet

In de Natuurbeschermingswet 1998 (hierna NB-wet), die in werking is getreden op 1 oktober 2005, zijn de toepasselijke regels over gebiedsbescherming van de Vogelrichtlijn (Richtlijn 79/409/EEG) en de Habitatrichtlijn (Richtlijn 92/43/EEG) geïmplementeerd. Het doel van deze richtlijnen is het in stand houden van de biologische diversiteit in Europa. De Vogelrichtlijn heeft tot doel de bescherming van gebieden en het beheer van alle vogels die op het grondgebied (i.e. zogeheten communautair grondgebied) van de EU in het wild leven en hun habitats. De Habitatrichtlijn heeft als doel de biologische diversiteit in de EU in stand te houden en richt zich op de bescherming van natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna, kortweg habitattypes en soorten. Om deze doelen te realiseren worden door de lidstaten van de EU Speciale Beschermingszones (SBZs) aangewezen. Deze gebieden samen vormen het Natura2000 netwerk.

De toepasselijke bepalingen in de Natuurbeschermingswet 1998 vormen de uitvoering van de EG Vogel- en Habitatrichtlijn en moeten dan ook in het licht van deze Europese regels worden beschouwd en begrepen. De twee richtlijnen zijn, wat de gebiedsbescherming aangaat, nagenoeg geheel omgezet in Nederlands recht. Daarnaast heeft de Nederlandse regering de werking van de NB-wet uitgebreid met nationale doelen, waaronder de instandhoudingsdoelen van de vroeger aangewezen natuurmonumenten.

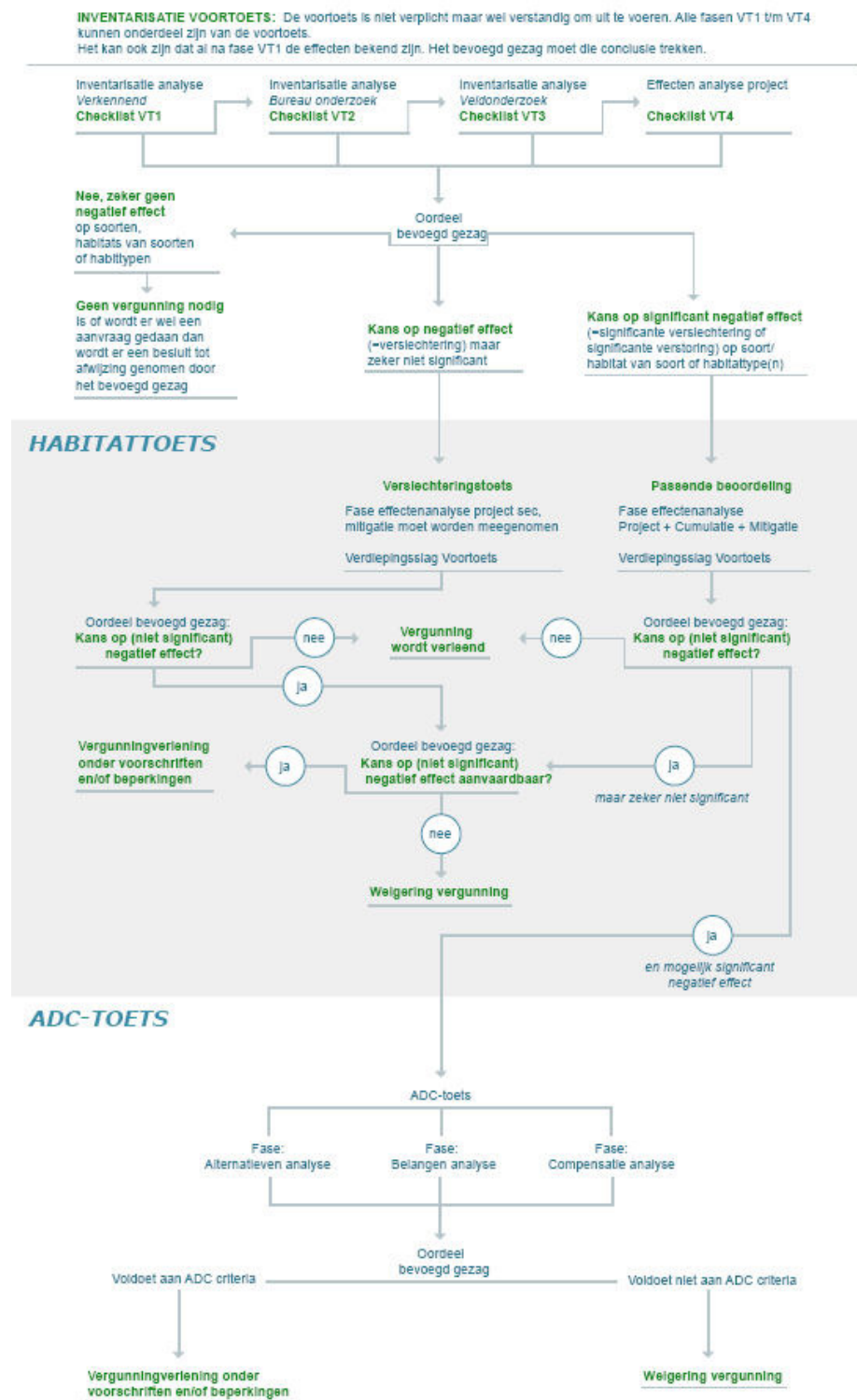
De basis voor de gebiedsbescherming wordt gevormd door artikel 19d van de Natuurbeschermingswet 1998.

Het is verboden zonder vergunning, of in strijd met aan die vergunning verbonden voorschriften of beperkingen, van gedeputeerde staten of, ten aanzien van projecten of andere handelingen als bedoeld in het derde lid, van Onze Minister, projecten of andere handelingen te realiseren onderscheidenlijk te verrichten die gelet op de instandhoudingsdoelstelling de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in een op grond van artikel 10a, eerste lid, aangewezen gebied of een gebied waarvan de aanwijzing als zodanig in overweging is genomen als bedoeld in artikel 12, derde lid, kunnen verslechteren of een verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen. Zodanige projecten of andere handelingen zijn in ieder geval projecten of handelingen die de natuurlijke kenmerken van het desbetreffende gebied kunnen aantasten.

Uit artikel 19d volgt dat de Nederlandse regering heeft gemeend dat elke handeling die een negatief effect kan hebben op instandhoudingsdoelstellingen vergunningplichtig is.

Het kernbegrip uit dit artikel is de zogenaamde **instandhoudingsdoelstelling**. Hiermee wordt bedoeld de soorten en/of habitats waarom een gebied als SBZ of Natura2000-gebied is of wordt aangewezen. Let wel: de strikte bepalingen van de NB-wet en de richtlijnen gelden slechts voor de aangewezen soorten en of habitats. Voor andere soorten of habitats gelden de strikte gebiedsbeschermingsbepalingen dus niet.

Andere soorten of habitats kunnen wel bescherming genieten uit andere wetgeving, bijvoorbeeld de Nota Ruimte of de Flora- en faunawet.



Figuur 6 Schema checklist vergunningverlening (bron LNV).

Het ministerie van LNV heeft voor de beoordeling van de aard van de vergunningplicht een schema ontworpen (figuur 1).

De Voortoets

De hoofdvraag tijdens de voortoets is of er een kans is op een negatief effect bestaat en of dit effect significant kan zijn.

Op deze vraag zijn drie antwoorden mogelijk:

1. Er is met zekerheid geen negatief effect. Dit betekent dat er geen vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 nodig is.
2. Er is een mogelijk negatief effect, maar dit is met zekerheid geen significant negatief effect. Dit betekent dat vergunningverlening aan de orde is. Omdat het effect zeker niet significant is, volstaat daarvoor de zogenoemde verslechteringstoets.
3. Er is een kans op een significant negatief effect. Dit betekent dat vergunningverlening aan de orde is. Omdat er een kans op een significant negatief effect bestaat, is een passende beoordeling vereist.

De Habitattoets

Voor het uitvoeren van een plan, project of activiteit dat negatieve effecten kan hebben op een Natura2000-gebied is een vergunning ingevolge de Natuurbeschermingswet 1998 noodzakelijk. Voor deze vergunningverlening moet een habitattoets van het plan of project worden gemaakt.

Om de Habitattoets succesvol te doorlopen, is veel informatie nodig die door de vergunningverlener dan wel de initiatiefnemer van een project of een andere handeling zal moeten worden gegenereerd. Wat betreft de taakverdeling tussen de initiatiefnemer en de vergunningverlener luidt de hoofdregel: de initiatiefnemer is verantwoordelijk voor het leveren van de informatie over de effecten op de instandhoudingsdoelstellingen. Het bevoegd gezag toetst deze informatie en kijkt of de gegevens de conclusies wel kunnen dragen. Voor zover het gaat om een passende beoordeling moet het bevoegd gezag op grond daarvan de zekerheid verkrijgen dat er geen significante negatieve gevolgen zijn, wil het de vergunning kunnen verlenen.

Het bevoegd gezag voor de verlening van de Natuurbeschermingswetvergunning is ofwel Gedeputeerde Staten ofwel de Minister van LNV.

Voorzorgbeginsel

Het in de habitattoets vastgelegde voorzorgbeginsel (artikel 19d en 19f) is heel belangrijk, omdat hiermee aantasting van beschermde gebieden op efficiënte wijze kan worden voorkomen. Dit voorzorgbeginsel houdt in dat voordat aan een plan of project toestemming wordt verleend, op basis van de beste wetenschappelijke kennis ter zake, alle aspecten daarvan die op zichzelf of in combinatie met andere plannen of projecten de instandhoudingsdoelstellingen van een beschermd gebied in gevaar kunnen brengen, moeten worden onderzocht. Zo kan worden vastgesteld of de kwaliteit van de natuurlijke habitats van soorten verslechtert of dat soorten worden verstoord, of dat de natuurlijke kenmerken worden aangetast.

3.2 Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet heeft tot doel in het wild levende planten en dieren te beschermen met het oog op de instandhouding van soorten. Van de circa 40.000 plant- en diersoorten in Nederland, vallen er zo'n 1000 (2,5%) onder de Flora- en Faunawet.

Dit zijn de zogenaamde beschermde planten en dieren die niet mogen worden geplukt of verwijderd, niet mogen worden gedood, verontrust en waarvan de vaste verblijfplaatsen (nesten, hollen) en voortplantingsplaatsen beschermd zijn.

Praktisch overal komen beschermde soorten voor. Wanneer uit inventarisatie blijkt dat beschermde soorten in of rond het projectgebied of -locatie aanwezig zijn, moeten de effecten van de voorgenomen ingreep op de soorten beoordeeld worden en zonodig een ontheffing worden gevraagd.

Bij een ontheffingsaanvraag zal het maatschappelijk belang van de activiteit moeten worden aangetoond.

Voor **streng beschermde soorten** kunnen negatieve effecten slechts gerechtvaardigd worden wanneer 'dwingende redenen van groot openbaar belang' gemoeid zijn.

Vogels vormen een aparte groep binnen de streng beschermde soorten. De Europese Vogelrichtlijn kent namelijk geen enkel maatschappelijk belang op basis waarvan de eventuele negatieve effecten gerechtvaardigd kunnen worden. Voor deze categorie kan daarom geen ontheffing worden verleend!

Negatieve effecten op andere **beschermde soorten** kunnen gerechtvaardigd worden wanneer sprake is van een 'redelijk doel of een maatschappelijk geaccepteerde activiteit'. Deze criteria geven iets meer ruimte dan de strikte belangen van sociale of economische aard. Indien exemplaren van deze categorie in of nabij de locatie voorkomen, zal een ecologische beoordeling moeten worden gemaakt over de mate waarin de projectrealisatie een negatief effect zal hebben op de gunstige staat van instandhouding van de lokale, regionale en landelijke populatie.

4 De aanwijzingsbeschikkingen

Ingevolge de Natuurbeschermingswet, die deels een uitvloeisel is van de Habitatrichtlijn en de Vogelrichtlijn, dienen gebieden te worden aangewezen als Natura2000 gebied, waarbij de gebieden worden begrensd en wordt aangegeven welke de instandhoudingsdoelen zijn voor het gebied.

Omwille van de ruimte wordt afgezien van een opsomming van alle instandhoudingsdoelstellingen van zowel de Voordelta als het Grevelingenmeer. Volstaan zal worden met een algemene beschrijving.

Het Natura2000 gebied Voordelta is aangewezen vanwege een aantal mariene habitats, vanwege een aantal vissen, zeehonden en diverse soorten vogels. Een groot deel hiervan zijn zeevogelsoorten, die nimmer in het binnenland komen. Enkele soorten bezoeken ook binnendijkse cultuurlandschappen zoals de Grauwe Gans en Smient.

Het Natura2000 gebied Grevelingenmeer is aangewezen vanwege een aantal in het meer gelegen habitattypen, de Groenknolorchis en Noordse Woelmuis, alsmede een aantal vogelsoorten. Enkele soorten daarvan bezoeken ook binnendijkse cultuurlandschappen zoals de zwanen, ganzen en eenden.

5 Verstorende effecten

Wanneer een akkerbouwgebied wordt veranderd in een camping zijn een aantal effecten te verwachten op de aanwezige natuurlijke eigenschappen van het bouwland.

De meest belangrijke is dat het de functie als foerageergebied voor overwinterende zwanen, ganzen en eenden zal verliezen. Deze functie is in deze gebieden niet permanent aanwezig maar is afhankelijk van de geteelde gewassen en de manier waarop de ondernemer het land in de winter achterlaat. Soms is er sprake van ingezaaide wintertarwe, dat door de vogels wordt benut.

In de zomer kan een dergelijke gebied van belang zijn voor akkervogels en akkerflora. Om hierbij een daadwerkelijke een natuurwetenschappelijke functie te verkrijgen is in te algemeen een aangepast beheer noodzakelijk.

In en langs de sloten, alsmede de niet-bebouwde akkerranden kunnen natuurwetenschappelijke waarden aanwezig zijn.

Afhankelijk van de ligging kan dit variëren van beschermde vissoorten, amfibieën, zoogdieren en beschermde planten.

De aankleding van het landschap kan biotoop bieden aan vogels en zoogdieren. Een gebied kan foerageergebied zijn voor de strikt beschermde vleermuizen.

Bij de optredende functieverandering behoeven deze waarden niet allemaal verloren te gaan. De sloten, mits ze niet worden gedempt kunnen hun waarden behouden. Ook landschappelijke waarden kunnen behouden blijven.

6 Inventarisatie

Op 7 januari 2011 is een terreinbezoek gebracht.



Figuur 7 Beeld van de situatie.

In figuur 7 is een deel van de huidige camping en het aangrenzend bouwland zichtbaar. Dit is een representatief beeld.

Het bouwland vervult in de winter een functie als foerageerplaats voor vogels, afhankelijk van het gewas dat is geteeld. Afgelopen zomer waren dit suikerbieten, vandaar dat er nu enkele tientallen Rietganzen op foerageerden.

De sloten en de verdere omgeving bieden geen aanknopingspunten om zelf het voorkomen van strikt beschermde soorten te vermoeden.

Van twee soorten is gezien de verspreiding het voorkomen niet geheel uit te sluiten, de Rugstreeppad en de Noordse Woelmuis, maar bestendig biotoop voor deze soorten is het zeker niet.

De bestaande camping zal zeker enkele broedvogels herbergen. Maar veel zullen dit er niet zijn.

Voorts zullen er Mollen en naast de niet beschermde Huismuis waarschijnlijk wat woelmuizen voorkomen. Het is zeker niet uitgesloten dat mobiele dieren zoals Ree of marterachtigen het terrein wel eens zullen bezoeken.

Vleermuizen (tabel 3) zullen het gebied door het ontbreken van enige laanbeplanting nauwelijks als foerageergebied gebruiken.

Gegevens over het voorkomen van beschermde dieren in de verdere omgeving zijn niet relevant. De aanleg van de camping zal geen invloed hebben op deze dieren.

7 Toetsing Flora- en faunawet

Getoetst dient te worden of het initiatief leidt tot een overtreding van een der bepalingen uit de Flora- en faunawet.

Wanneer de aanleg start vanuit een situatie met niet-begroeid bouwland zal dit zeker niet het geval zijn, zelfs niet in het broedseizoen.

Enige voorzichtigheid is uitsluitend noodzakelijk bij de randen, de sloten. Hier dient buiten het broedseizoen (15 maart – 15 juli) te worden gewerkt.

Conclusie:

Er wordt geen strijdigheid met een der bepalingen van de Flora en Faunawet voorzien. Er is geen ontheffing noodzakelijk.

Te allen tijde blijft de zorgplicht van toepassing. Onderdeel hiervan is het niet werken in het broedseizoen op plaatsen waar vogels kunnen broeden.

8 Toetsing Natuurbeschermingswet

Een toetsing Habitatrichtlijn dient plaats te vinden ten aanzien van de formele instandhoudingsdoelstellingen. Deze kunnen worden afgeleid uit de habitats en soorten waarvoor het gebied is aangemeld.

Ten aanzien van de Natura2000-gebieden is het voorzorgprincipe van toepassing; 'de zekerheid moet worden verkregen'.

De kortste afstand van de camping tot de grens van een beschermd natuurgebied bedraagt meer dan 1500 meter. Deze afstand is te groot voor een rechtstreekse beïnvloeding.

Er is, theoretisch, de mogelijkheid van een externe werking doordat de hoeveelheid foerageergebied voor de zwanen, ganzen of eenden vermindert.

Deze hoeveelheid moet dan worden afgezet tegen de totale oppervlakte op het eiland Schouwen Duiveland + Goeree Overflakkee. Dan is de oppervlakte verwaarloosbaar klein ten opzichte van het geheel.

Ook zal er sprake zijn van enige toename van recreatie in deze omgeving; dus mogelijk ook op de beschermde natuurgebieden. Deze toename is echter zo gering dat ook dit effect verwaarloosbaar klein is.

Conclusie:

De conclusie is dat er geen meetbare effecten op een Natura2000-gebied zullen optreden. Een vergunning is derhalve niet vereist.

9 Beleid Provincie Zeeland

In het 'Omgevingsplan Zeeland' zijn in de omgeving van de uit te breiden camping geen gebieden aangegeven die vallen onder de Ecologische Hoofdstructuur.

De 'Leefgebieden benadering Zeeland' biedt geen aanknopingspunten voor eventuele maatregelen bij het aanleggen van de waterpartij. Dus ook geen basis voor een subsidieaanvraag. De locatie valt buiten de geografische afbakening van deze nota.

Van de 'doelsoorten' uit de leefgebiedenbenadering zal slechts de Rugstreeppad zich (tijdelijk) kunnen vestigen.

In verband met een functie voor amfibieën in het algemeen wordt aangeraden geen vis uit te zetten. Deze eten de eieren van amfibieën. In de praktijk zal het uitzetten van vis op een dergelijke camping helaas ongecontroleerd gebeuren.